

Současná psychoterapie

SYLABUS PŘEDMĚTU PST 410

Jarní semestr 2013

8 EC

Výuka začíná 19. 2. 2013.

Garant a přednášející: prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD.

Pro komunikaci využívejte mail: vybiral@fss.muni.cz

Požadavky na ukončení předmětu:

Účast na seminářích a úvodním setkání je **povinná**.

Odevzdání písemných úkolů v dohodnutých termínech a v uznatelné kvalitě.

Termíny: **odevzdání připravené prezentace týden předem**.

Zkouška: na základě splnění úkolů a po získání patřičného bodového ohodnocení za úkoly.

Písemné úkoly – povinné:

1. Napište komentář k textům Mgr. Petra Moose (viz studijní materiály). Event. komentář k situaci v české nebo slovenské psychoterapii. **Rozsah: min. 1 NS, max. 2 NS.**
2. Vypracujte PREZENTACI o soudobé podobě vybraného směru nebo o osobnosti současné psychoterapie – připraveno jako prezentace. – Výběr viz níže: „ÚKOLY“. **Rozsah: přibližně 15-18 snímků.**
3. Představte jeden výzkum v psychoterapii. Zpracujte rešerši tohoto výzkumu v podobě výtahu ve standardní (stručné) struktuře (*Methods – Results*) tak, aby byly srozumitelně popsány design (základní fakta) a výsledky (na co autoři výzkumu přišli). **Rozsah: 1,5-2 NS (5-6 snímků).**
4. Napište komentář k vybrané kasuistice. (Příklad kazuistiky: *Psychosom* 2012.)

Volitelný úkol (vyberte si jeden):

5. Recenze na knihu – zahraniční, nebo tuzemská (vydání 2011 – 2013).
6. Příspěvek k soupisu psychoterapeutických technik s **krátkou anotací (10 ř.)** dané techniky. **5 technik.**
7. Příspěvek k soupisu alternativních terapií s **krátkou anotací (20-30 ř.)** daného přístupu. **2 alternativní přístupy.**

TERMÍNY ODEVZDÁNÍ ÚKOLŮ:

Úkol č. 1: **25. 3.**

Úkoly č. 2 a 3: **20. 4.**

Úkol č. 4: **3. 6.**

Volitelný úkol: **10. 6.**

Forma odevzdání – do odevzdávací skříně. Student obdrží hodnocení a komentář k seminárním úkolům od garanta předmětu.

ROZVRH

19. 2. – Zadání úkolů, organizace a diskuse o nich. Co má *diskusní povahu* v současné psychoterapii?

Přednášky a semináře:

26. 2. Přednáška 1/ Současná psychoterapie
05. 3. Přednáška 2/ Postmoderní přístup(y) a jejich návaznost na vývoj systemických terapií
12. 3. Přednáška 3/ Alternativní (psycho)terapie a postupy
19. 3. *reading week* (příprava na seminář; příprava a práce na prezentaci)
26. 3. **Seminář – diskuse:** Diskuse nad texty P. Moose. Diskuse nad textem K. Evanse.
2. 4. **Seminář – vybrané prezentace**
9. 4. **Seminář – vybrané prezentace**
16. 4. Přednáška 4/ Výzkumy v současné psychoterapii
23. 4. Přednáška 5/ *téma vyhrazeno*
30. 4. **Seminář** Zkušenosti z Mexika – nahlédnutí do postmoderní praxe (J. Černý, B. Petránková)
7. 5. **Seminář** Psychoterapeutické výcviky. Výcviky integrativní: teorie, výzkumy ze zahraničí, zkušenosti týmu na FSS (J. Koutná Kostínková)
14. 5. **Seminář** (základem je přednáška 6)/ Současná „politická“ situace v psychoterapii. Etika v práci psychoterapeuta (Z. Vybíral)

TÉMATATA PŘEDNÁŠEK (Zároveň okruhy k přípravě na zkoušku i na seminární diskuse):

- Kniha *Současná psychoterapie*. Jak je možné uvažovat o současnosti psychoterapie **jinak**? Seznam směrů. Seznam technik. Seznam alternativních terapií. „Fringe approaches“ v psychoterapii.
- „Politika“ v psychoterapii, neshody, trendy. Nové přístupy a směry, techniky, výzkum, výcviky, osobnosti, instituty a asociace, situace v jednotlivých zemích světa.
- Současná scéna psychoterapie v USA a v Evropě (a ve světě). Delfská metoda: předpověď vlivných přístupů. Psychoterapie a poradenství.
- Terapie, které se opírají o empirickou zkušenost; užívané termíny: *empirically supported* nebo *research-supported psychological treatments*. Seznam těchto terapií poprvé publikovaný Divizí 12 APA v roce 1995.
- Terapeutický postup „šitý na míru“ pacientovi, jeho potřebám (*to tailor, to customize*). Přizpůsobovat nejen metody, ale i vztah a styl terapeuta.
- Požadavky kladené na psychoterapeuta. Kompetence, zkušenost, délka praxe. Získávání dovedností. Tradiční výcviky (versus psychoterapeutovo rozvíjení se – viz Norcross). „Mistrovství“ v psychoterapii.
- Ukázka postmoderního přístupu v psychoterapii: Představení spolupracujícího přístupu Harlene Andersonové – představení její knihy z roku 1997 (český překlad 2009).

Další témata

Psychodynamická tradice psychoterapie v současnosti.

Soudobá psychoanalýza.

O jazyce a o „virách“ těchto psychoterapií. O otevřenosti jiným přístupům.

Integrace v psychoterapii. Různá pojetí. Louis Castonguay (a Marvin Goldfried).

Výzkumy účinnosti a procesu psychoterapie: základní orientace. Diskuse nad možnostmi a postupy zkoumání.

Současná psychoterapie v České republice a na Slovensku: představitelé, instituty, pracoviště.

Etická vodítka. Etická dilemata. Jak selhat jako psychoterapeut?

ZKOUŠKA ústní.

Ke zkoušce si každý student přinese seznam četby (předpokládám pročtení minimálně 10 knih u studentů PSY a minimálně 15 knih u studentů PST + minimálně 5 odborných článků) napsaných v posledních 20 letech, které se věnují soudobé podobě určité psychoterapie. Dále si připraví podrobněji jednu oblast psychoterapie (směr/přístup včetně používaných metod práce/tzv. technik nebo vybranou osobnost současné psychoterapie a její dílo). Druhý event. okruh u zkoušky dostane student přidělen.

Časopisy: *Psychoterapie, Konfrontace, Psychosom*, event. *jiný časopis (CZE, SLO, ENG)*, např. *Psychotherapy Research*.

Literatura určená k přípravě na zkoušku:

Vybíral, Z., Roubal, J. (Eds.) (2010): Současná psychoterapie. Praha: Portál.

Vybíral, Z., Castonguay, L. et al. (2010). Kolik je na světě psychoterapií? *Psychoterapie*, 4, 39–55.

Castonguay, Louis G. (2006). Personal Pathways in Psychotherapy Integration. *Journal of Psychotherapy Integration* 16(1): 36-58

Vybíral, Z., Vondráčková, P. (2012). Co vyplývá z výzkumů účinnosti online psychoterapie? *Československá psychologie* 56(6), s. 545-557.

Vybíral, Z. (2012). O etice inzerování. *Psychoterapie*, 6, s. 91–97.

Internetové zdroje:

American Psychological Association – The Division of Psychotherapy

<http://www.apa.org/about/division/div29.aspx>

European Association for Psychotherapy

<http://www.europsyche.org/>

The UK Council for Psychotherapy

<http://www.psychotherapy.org.uk/>

Common Language for Psychotherapy

www.commonlanguagepsychotherapy.org

American Psychological Association – Society of Clinical Psychology

<http://www.div12.org/>

www.psychologicaltreatments.org

Society for Psychotherapy Research

<http://www.psychotherapyresearch.org/>

Society for the Exploration of Psychotherapy Integration

<http://sepiweb.org/>

About psychotherapy in Canada

www.collegeofpsychotherapists.on.ca

Network for Psychotherapeutic Care in Europe

<http://www.npce.eu>

www.psychotherapy.net

Timuřák, L. (2005). *Současný výzkum v psychoterapii*. Praha: Triton.

Fonagy, P., Target, M. (2005): *Psychoanalytické teorie*. Praha: Portál – min. strany 13–45 a 285–295 (celkem 44 stran).

Anderson, H. (2009). *Konverzace, jazyk a jejich možnosti*. Brno: NC Publishing.

Evans, K.R. (2009). Praxe založená na důkazech nebo důkazy podložené praxí: Integrativní perspektiva ve výzkumu psychoterapie. *Psychoterapie* 3, 95–107.

Lindsay, G. et al. (2011): *Etika pro evropské psychology*. Praha: Triton (relevantní pasáže).

Diplomová práce Ester Danelové: *Alternativní a okrajové psychoterapeutické směry z pohledu současného výzkumu psychoterapie*, Brno 2010.

Další literatura – viz prezentace (přednášky).

Dále dle vlastního zájmu např.:

Parker, I. (Ed.) (1999). *Deconstructing Psychotherapy*. London: Sage.

Benda, J. (2006). Meditace, všímavost a nové směry KBT. *Konfrontace* 17(3), s. 132-135

Kratochvíl, S. (1995). Integrace v psychoterapii. *Acta Universitatis, Psychologica* 31. *Varia psychologica*. Olomouc: FFUP.

Skorunka, D., Hajná, D. (2007). Historické proměny rodinné terapie. *Psychoterapie* 1(2): 77-85.

Strupp, H. (1992): The future of psychodynamic psychotherapy. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(1), s.21-27.

K integraci v psychoterapii dále:

Arkowitz, Hal (2003). Integrative Theories of Therapy. In Freedheim, Donald K. (Ed.) (1992; 5. vyd. 2003). *History of Psychotherapy*. Washington: APA, s. 261-303.

Arnkoff, Diane, Glass, Carol (2003). Cognitive Therapy and Psychotherapy Integration. In Freedheim, Donald K. (Ed.) (1992; 5. vyd. 2003). *History of Psychotherapy*. Washington: APA, s. 657-694.

Goldsamt, Lloyd, Goldfried, M., Hayes, Adele, Kerr, Sandra (1992). Beck, Meichenbaum, and Strupp: A comparison of three therapies on the dimension of therapist feedback. *Psychotherapy* 29(2): 167-176.

Garfield, S.L. (2000). Eclecticism and Integration: A Personal Retrospective View. *Journal of Psychotherapy Integration* 10 (4), s. 341-355.

Goldfried, Marvin R. (1980). Toward the Delineation of Therapeutic Change Principles. *American Psychologist* 35(11): 991-999

Goldfried, M.R., Castonguay, L. (1992). The Future of Psychotherapy Integration. *Psychotherapy* 29(1): 4-10.

Asen, E. (2002). Integrative therapy from a systemic perspective. In Holmes, J. & Bateman, A. *Integration in Psychotherapy*. Oxford UniPress – s. 49-67.

Patterson, C.H., Watkins, C.E., Jr. (1996) *Theories of Psychotherapy*. New York: Harper Collins – Kapitola 16 “Konvergence”

Leoš Zatloukal (2007): Postmoderní myšlení jako možné východisko pro integraci různých terapeutických přístupů. *Psychoterapie* 1 (3-4)

Daniel Žákovský (2008): Příspěvek k integraci přístupu zaměřeného na řešení a existenciálních terapií. *Psychoterapie* 2 (3-4)

Racy, John C. (1995). Integration of Psychotherapy and Pharmacotherapy. *Psychiatric Times* •June 1995 •Vol. XII •Issue 6

ÚKOLY

Inspirace pro prezentaci (můžete připravit vlastní téma)

- Současná podoba...
- EMDR – proč je kontroverzní? Výzkumy účinnosti v této terapii. Jsou i jiné metody práce s PTSD (srovnání)...
- Současní představitelé XY psychoterapie ve světě
- Konference „Vývoj v psychoterapii“ **dnes** – osud konferencí po Phoenixu (na základě zpráv z konferencí např. S. Kratochvíla PLUS rozšiřující studium)
- Současná hypnoterapie
- Současná interpersonální psychoterapie depresí
- Jak vypadá, co řeší a jak to dělá psychoanalýza dnes?
- Otázky, které plynou z integrace směrů
- Etika v práci psychoterapeuta a co vše si máme představit pod pojmem „hranice“?
- Alternativní terapie a „terapie“: doplněk k diplomové práci E. Danelové
- Richard Erskine (integrativní psychoterapie a soudobá TA)
- Robert A. Neimeyer (Memphis State Uni, *konstruktivistická psychoterapie*) – viz text.
- Habib Davanloo a další představitelé krátkých terapií
- Psychoterapie a... *kupř.: sociální fobie, schizofrenie apod.* – připravte si srovnání různých terapeutických přístupů

- Psychoterapie s dětmi a dospívajícími: základní oblasti a metody. Např. terapie s dětmi s ADHD, s mentálně retardovanými dětmi, s autistickými dětmi. Hledej ve zdrojích, např. stránky APA: <http://ucoll.fdu.edu/apa>
- Jak se dnes pracuje s rodinami?
- Multirodinná terapie s rodiny E. Asena.

Verze sylabu k 18. 2. 2013